

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГІРНИЧИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

О.І. Посохов

**Опис внутрішньої системи забезпечення якості
в Гірничому коледжі
Державного вищого навчального закладу
«Криворізький національний університет»**

Забезпечення якості освіти визнається всіма зацікавленими сторонами (освітні заклади, здобувачі освіти і роботодавці) як центральне завдання необхідних змін у сфері освіти.

Як свідчить світовий досвід, одним із найефективніших шляхів визначення рівня освітньої діяльності ВНЗ на сучасному етапі є впровадження системи менеджменту якості (СМЯ) з урахуванням особливостей галузі освіти, зокрема системного й процесного підходів, орієнтації на вимоги споживачів, позиції керівництва щодо розвитку вищого навчального закладу, постійного поліпшення якості освітніх послуг і залучення до цього процесу усього персоналу. Це дає змогу досягти основної мети існування ВНЗ – забезпечення якісної підготовки фахівців, формування особистостей, адекватних потребам економіки і суспільства.

Перелік показників, які має відстежувати система забезпечення якості освіти у ВНЗ та мінімальний рівень вимог до діяльності навчального закладу визначаються зовнішніми процедурами гарантування якості – процедурами ліцензування та акредитації, визначеними МОН України.

Внутрішня система забезпечення якості освіти у коледжі, крім моніторингу багатьох кількісних показників, спрямована на підтримку системи цінностей, традицій, норм, які визначають ефективність функціонування навчального закладу. Система управління якістю освіти у коледжі базується на системі управління якістю освіти в університеті, є її складовою та побудована за принципами, зображеними на рисунку 1.

Рисунок 1 – Основні принципи управління якістю освітньої діяльності у коледжі

Діяльність адміністрації коледжу спрямована на розробку заходів щодо ініціювання створення системи управління якістю освітньої діяльності коледжу (СУЯ), формування її організаційної структури, політики та цілей у сфері якості, процесів стратегічного планування, а також регулярного контролю функціонування СУЯ коледжу (рис. 2).

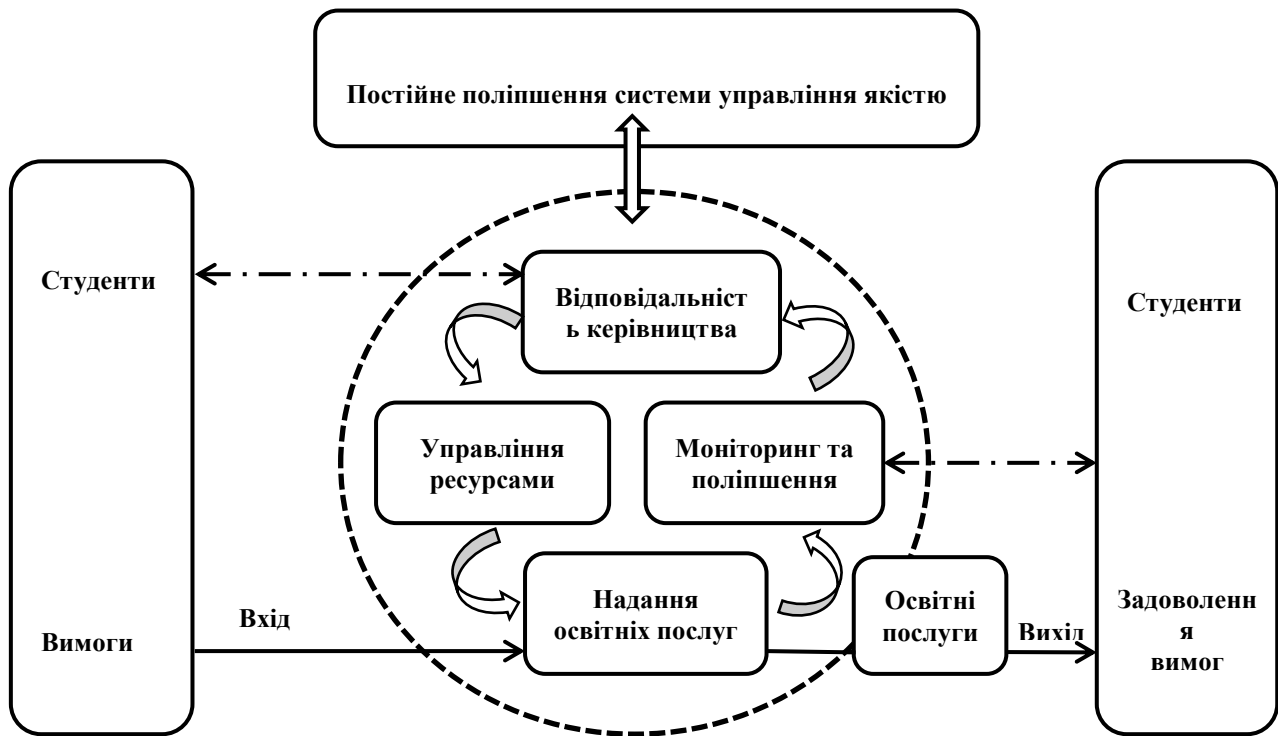

Рисунок 2 – Модель системи управління якістю освітніх послуг у коледжі

Стратегія забезпечення якості освіти може реалізовуватись лише за умови залучення і активної участі усіх працівників коледжу (адміністрація, керівники структурних підрозділів, педагогічні працівники, навчально-допоміжний, адміністративно-господарський персонал) та студентів.

З метою підвищення рівня якості освіти випускників за всіма спеціальностями, у коледжі здійснюється моніторинг якості за двома напрямками: моніторинг якості підготовки студентів та моніторинг якості ключових процесів коледжу.

На рисунку 3 приведена організаційна структура системи управління якістю Гірничого коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет».

Дані, що отримані моніторингом зазначених напрямів, є джерелами інформації для здійснення коригувальних та запобіжних дій задля подальшого розвитку коледжу.

Концептуальний підхід до освітньої діяльності забезпечує високу якість підготовки фахівців і заснований на об'єктивності обліку і оцінювання всіх показників успішності студентів, а також комплексного управління навчальним процесом.

З метою розвитку коледжу постійно удосконалюється система управління якістю, яка крім підсистем управління господарською діяльністю включає й інші підсистеми, що містять інформацію про студентський та викладацький склад, дані про виконання календарних планів, результати проміжних контролів знань (атестацій) і екзаменаційних сесій, розклад занять, облік успішності та відвідування занять. Система забезпечує оперативний контроль освітнього процесу і повну інформацію про кожного студента, починаючи з анкетних даних, результатів навчання за весь період і закінчуючи інформацією про працевлаштування. Система адаптована до умов системи контролю і оцінювання знань студента.

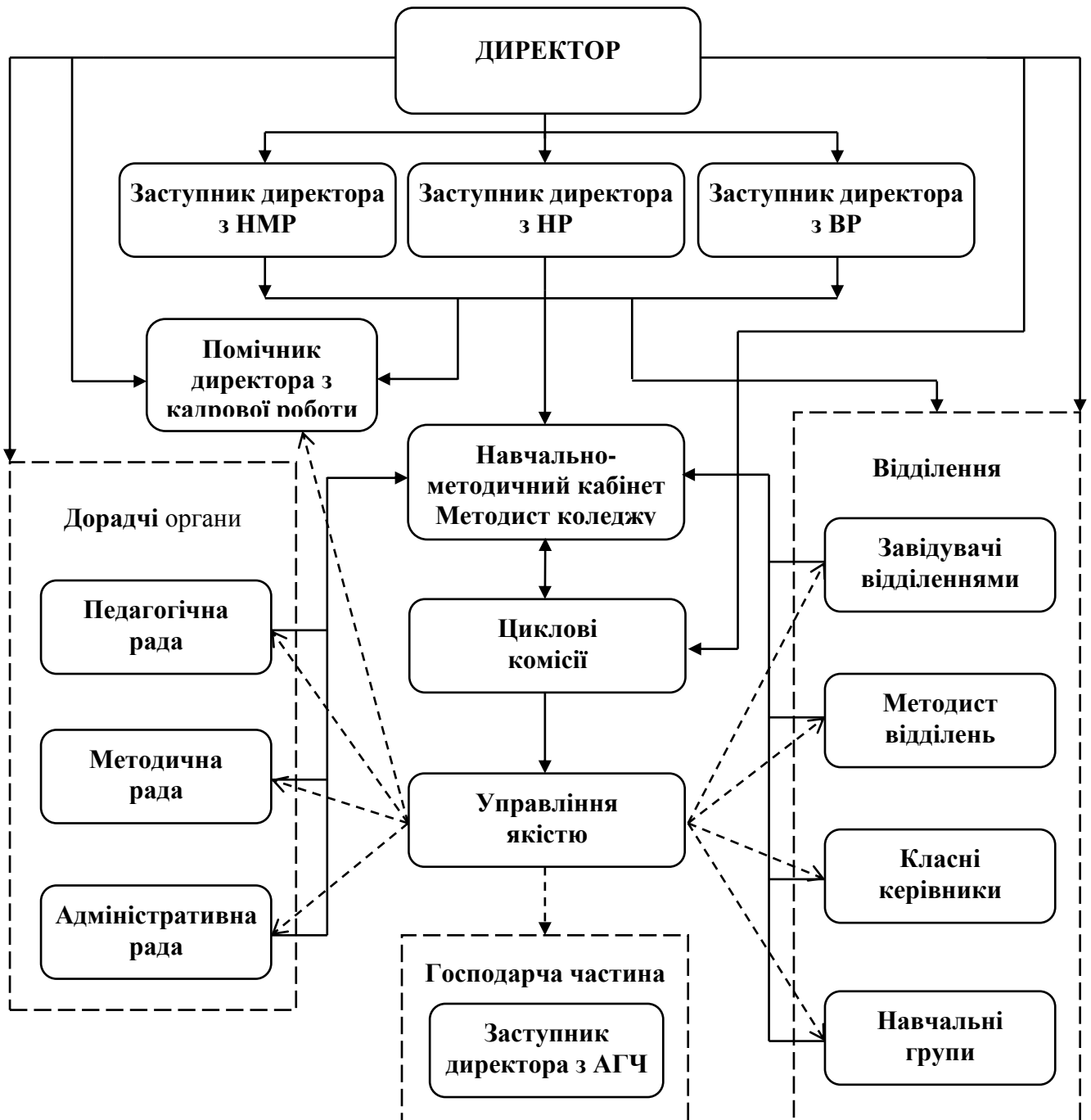

Рисунок 3 – Організаційна структура системи управління якістю в ГК ДВНЗ «КНУ»

Через обговорення досягнень і проблемних питань, впровадження нових технологій діяльності, залучення студентів та інших зацікавлених сторін до вирішення окремих ситуацій у коледжі постійно вдосконалюється стратегія підвищення якості освітніх послуг.

Система забезпечення якості освітньої діяльності передбачає реалізацію декількох груп заходів.

Заходи, спрямовані на вдосконалення навчальних планів і програм

Зміст навчальних планів за спеціальностями формується із урахуванням вимог затверджених галузевих стандартів освіти, нормативних документів МОН України.

Ураховуючи необхідність забезпечення конкурентоспроможності випускників, коледж постійно удосконалює процес розробки навчальних планів і програм навчальних дисциплін. Процедура розробки і періодичного перегляду програм підготовки включає наступні кроки:

- формулювання цілей і завдань навчальних програм;
- обґрунтування програми підготовки з урахуванням точок зору роботодавців, фахівців і педагогічних працівників;
- визначення загальних та фахових компетентностей, які мають бути досягнуті в програмі підготовки, та є необхідними для визнання професійної кваліфікації;
- визначення кінцевих результатів навчання (опис того, що студент повинен знати, вміти і бути здатним продемонструвати після завершення навчання) за програмою підготовки;
- визначення критеріїв, за якими оцінюється досягнення студентами цілей навчальної програми та рівня їхніх досягнень.

Заходи щодо підвищення якості методичного забезпечення навчальних дисциплін

Кадровий потенціал коледжу дозволяє забезпечити на високому фаховому рівні викладання усіх без винятку навчальних дисциплін і сформувати необхідну методичну підтримку. Для реалізації цієї спроможності, а також урахування специфічних потреб викладання за спеціальностями, необхідно:

1. Методичне забезпечення навчальної дисципліни і завдання щодо визначення достатності фахового рівня викладача, який забезпечує її викладання, покладається на циклові комісії. За визначення відповідності змісту дисциплін профілю підготовки фахівців відповідає методична рада коледжу.

2. При плануванні навчального процесу адміністрація дотримується принципу забезпечення викладання навчальних дисциплін викладачами, що мають відповідну освіту.

3. З метою урахування специфічних потреб підготовки за спеціальностями педагогічні працівники, які забезпечують викладання дисциплін, погоджують навчальні програми і робочі навчальні програми з відповідними випусковими цикловими комісіями.

Заходи щодо посилення практичної підготовки студентів

Важливим чинником, який сприяє формуванню вміння застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності, а відтак сприяє набуттю студентами професійних компетентностей, є практична підготовка на робочому місці.

Враховуючи важливість практичної підготовки, в навчальних планах передбачається не лише проходження студентами навчальної та виробничої практик, але й узгоджуються з потенційними роботодавцями обсяги і види практичної підготовки, терміни її проведення тощо. Програми практик передбачають складання студентами іспиту на присвоєння кваліфікаційного розряду з робітничої професії за спеціальністю.

Заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації педагогічних працівників

Кількісний та якісний склад педагогічних працівників, як штатних, так і, меншою мірою, тих, які працюють за сумісництвом, є одним з ключових факторів, що забезпечують якість освіти. Вимоги до фахового рівня викладацького складу та їх досягнень значною мірою визначають можливості отримання ліцензії для надання освітніх послуг. Саме викладацький склад несе відповідальність за розробку навчальних програм, їх запровадження, якість викладання та оцінювання, забезпечення зворотного зв'язку із роботодавцями, випускниками і студентами.

Процедура залучення педагогічних працівників до навчального процесу регламентується законами України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами МОНУ. Проблема комплексного оцінювання фахового рівня викладачів вирішується під час щорічного проведення атестації педагогічних працівників, яка здійснюється відповідно до «Типового положення про атестацію педагогічних працівників», затвердженого наказом № 930 МОН України від 06.10.2010 р. та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14.12.2010 р. за № 1255/18550 (зі змінами).

В коледжі розроблено та запроваджено рейтингову систему оцінювання ефективності роботи викладачів та предметних комісій.

Система рейтингових показників має стимулюючий характер, спрямований на підвищення мотивації викладачів до високопродуктивної праці в усіх видах діяльності, щорічно удосконалюється залежно від загальних завдань, що стоять перед колективом коледжу.

Мета рейтингової оцінки полягає у визначенні порівняльної ефективності та активізації роботи викладачів коледжу з усіх видів діяльності, узагальненні і розповсюдженні передового досвіду.

Рейтинг штатних викладачів коледжу здійснюється відповідно посадових категорій:

- спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач – методист;
- спеціаліст першої кваліфікаційної категорії;
- спеціаліст другої кваліфікаційної категорії;
- спеціаліст.

Рейтингова оцінка роботи викладачів проводиться один раз на навчальний рік з використанням показників звітного року.

Результати рейтингової оцінки роботи викладачів на першому етапі розглядаються і затверджуються на засіданні циклової комісії, де кожен викладач звітує про свою діяльність за всіма видами робіт. Рейтинг щодо проведеної роботи з усіх напрямів діяльності викладача подається у розгорнутому вигляді з наведенням конкретних інформаційних даних (найменування методичних, дослідницьких робіт, конкретних назв організаційних заходів тощо), а не лише кількісних показників.

За наявності підтверджуючих документів рейтинговий звіт викладача затверджується головою циклової комісії. У протоколі засідання комісії надається список усіх викладачів комісії, вказуються показники кожного викладача за всіма видами робіт, завірені особистими підписами. Індивідуальні рейтингові звіти викладачів комісії зберігаються в комісії в окремій папці.

Викладачі, які працюють, маючи неповне педагогічне навантаження, але на постійній основі, беруть участь у особистому рейтинговому оцінюванні.

Показники рейтингу передаються до методичного кабінету разом з річним звітом комісії і перевіряються за напрямками роботи:

- навчально-методична - комісією з навчальної та методичної роботи;
- дослідницька - комісією з дослідницької роботи;
- організаційно-виховна - комісією з виховної роботи;
- кадрові характеристики - відділом кадрів коледжу.

Підведення підсумків рейтингу здійснюється комісією коледжу (склад якої затверджується наказом).

Заходи, спрямовані на вдосконалення методів викладання і підвищення рівня об'єктивності оцінювання

Оновлення змісту, форм і методів навчання, методик оцінювання (у тому числі шляхом широкого упровадження у навчально-виховний процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій) орієнтоване на результат:

- сприяти формуванню загальних і професійних компетентностей студентів та визначення того, наскільки студенти досягли запланованих результатів;
- стимулювати і спонукати викладачів до впровадження інноваційних технологій при викладанні навчальних дисциплін – як у лекційних заняттях, так і при проведенні семінарських, практичних та лабораторних занять.

Заходи, спрямовані на підвищення рівня об'єктивності оцінювання

Оцінювання студентів, як один з найважливіших елементів вищої освіти, який має значний вплив на майбутню кар'єру студентів, необхідно здійснювати на високому професійному рівні. Оцінювання також дає важливу інформацію про ефективність викладання та самостійної роботи студентів.

З цією метою розглянуто та схвалено методичною радою Гірничого коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет» «Положення про моніторингове дослідження якості знань студентів навчально - методичної діяльності викладачів Гірничого коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет» Протокол № 3 від 12.06.2012 р. Запропоновані положенням заходи дають можливість бачити й оцінювати зміни, що відбуваються в навчально-виховному процесі, прогнозувати шляхи розвитку коледжу, своєчасно приймати рішення. За допомогою моніторингу глибше вивчається рівень викладання дисциплін та рівень навчальних досягнень студентів.

Реалізацією всіх перелічених заходів відповідно до посадових обов'язків та компетенції займаються як посадові особи так і інші дорадчі чи громадські органи навчального закладу. Наприклад, дорадчі органи, якими є адміністративна рада, педагогічна рада, методична рада, циклові комісії забезпечують моніторинг і періодичний перегляд навчальних програм, планів, інших навчально-методичних документів.

Створення та впровадження у коледжі системи управління якістю освітніх послуг разом із застосуванням сучасних інформаційних технологій, відкрило шлях для виконання широкого кола завдань, пов'язаних з підвищенням ефективності освітнього процесу та покращенням якості підготовки фахівців.